

KËNGË TË LUFTËS NACIONALÇLIRIMTARE

Lufta vetëmohuese e kombeve dhe kombësive të Jugosllavisë, vuajtjet dhe sakrificat e shumta, trimëritë e pashoqe të popullit si dhe heroizmat mbinjerëzore të dëshmorëve tanë si për çlirimin e vendit nga okupatori fashist dhe bashkëpunëtorët e tij, ashtu dhe për vendosjen e rendit të ri shoqëror — rendit socialist, frymëzuan rapsodët e shumtë në tërë vendin të thurrin sa e sa këngë popullore, për t'i bërë, dhe me anë të tyre, të pavdekshme luftat e përgjakshme, vuajtjet, sakrificat si dhe heronjtë e dëshmorët tanë.

Lufta Nacionalçlirimtare u bë një burim i pashtershëm jo vetëm për krijime letrare dhe krijime të tjera artistike, por dhe për këngëtarët tanë popullorë, të cilët me këngët e tyre të shumta pasuruan letërsinë gojore të të gjithë kombeve dhe kombësive të Jugosllavisë me krijime të reja folklorike, vlera artistike e të cilave është e pamohueshme.

Shumë këngë, që bëjnë fjalë për këtë periudhë, janë të publikuara, këndohen me anë të radios, janë inçizuar në pllaka gramafoni dhe kanë gjetur pritje të mirë te shtresat më të gjera të popullit. Ato dëgjohen me shumë andje sidomos ndër tubimet e ndryshme gazmore, në kremtime, në fejesa, në martesat e të tjera, qoftë në fshat, qoftë në qytet.

Me rastin e tridhjetë vjetorit të fundit të Luftës Nacionalçlirimtare, po japin më poshtë disa këngë popullore kryesisht të pabotuara.

MARSHALL TITA N'KALI T'BARDHË

Marshall Tita n'kali t'bardhë.

— Ugurolla, ore shqiptarë!

Shqiptart kanë lidhë besën-o;

„Për vatan do t'desim-o!”

Marshall Tita n'kali t'zi.

— Ugurolla, oj kâmsi!

Kâmsija po ngjiten-o,

si kandil po digjen-o.

Kur i ramë llogorit t'parë,

me gjermanin ballë për ballë.

Bini, shokë, gjermanit-o
 për hatër t'vatanit-o!
 Kur i ramë llogorit t'dytë,
 me gjermanin fyt për fyt.
 Bini, shokë, gjermanit-o
 Për hatër t'Marshallit-o!
 Kur i ramë llogorit t'tretë,
 fort gjermani po bërtet,
 Bini, shokë, t'i bina-o,
 timat t'i përzijna-o!
 Bini djem katilit
 për hatër t'Fadilit!

Këndoi: Hysen Sali Gashi, fshati Tupallë, Lebane
 Shënoi: Ramadan Xhema, Leskove

E RRËMBEVE PUSHKËN, TITO

O, rrëmbeve pushkën, Tito, dhe shkove në mal,
 trim, o Tito partizan.
 O, i bëre thirrje popullit jugosllav,
 trim, o Tito partizan.
 I lëftove tinë fashistat gjermanë,
 trim, o Tito partizan.
 Të rrethuan, Tito, ty-o në Dërvar,
 trim, o Tito partizan.
 Se ç'të ngritnë shokët me aeroplan,
 trim, o Tito partizan.
 Ajde se ç'të shpunë n'ishullin Visan,
 trim, o Tito partizan,
 Ti vazhdove luftën n'malet jugosllav',
 trim, o Tito partizan.
 Shkatërrove tinë ustashë e gjermanë,
 trim, o Tito partizan,
 E çlirove vendin e popullin jugosllav,
 trim, o Tito partizan.
 Na mbete në zemër si një mësimtar,
 trim, o Tito partizan.
 Zhvillove vllaz'rimin e popujve jugosllavë,
 trim, o Tito partizan.

Këndoi: Esat Shabani, fshati Gërçar, Prespë
 Shënoi: Zihni Osmani, fshati Kranj, Prespë

SHOKU TITO, O HERO

Shoku Tito, o heroj,
 gjithë për popull mirë kujtoi.
 Prej vogjlje dej n'pleqni,
 gjith kujtove për liri.

Prej qi nise me punue,
mirë për popull ke kujtue,
lirinë pop'llit me ja prue,
me i vllaznu' e me i bashkue
edhe puna marë t'ka shkue.
Me shoqni je besatue
e Partinë e ke formue,
kurrni komb s'e ke dallue.
S'ke kqyrë fe e as kombsi.
veç kush banon n'Jugosllavi
e ke thirrë me ardhë n'Parti,
me punue me drejtsi
e me i dhanë pop'llit liri.
Në vitin tridhetë e shtatë
komunistet faqebardhë
të kanë zgedhë pë sekretar
m'e udh'heqë popullin marë.
Me shokë punës ja ke nisë
m'ja dhanë lajmin popullsisë,
m'ja marrë hyqmin monarkisë,
m'ja dhanë t'drejttat vogjëlisë.
Puna jote ke nisë marë,
m'e pshtue pop'llin pa zarar,
por kohë e gatë nuk ka shkue
e fashizmi ke tërbue,
nisi luftën m'e liftue,
mënoi botën m'e zapue,
vënin tonë e pat shkatrrue.
Ktu te na n'Jugosllavi
pat gjerman e Itali,
patën ba si ke ma zi,
nërmje' pop'lli shtishin gri',
t'tanë tu i rrëjtë ka një ka një,
keshe t'drejta don me u dhâ'
shum parti pop'lli ke bâ.
Kush nediq e kush lotiq,
Kush ustash e kush çetnik,
kush drazhist e kush ballist.
T'tanë fashizmi i pat tredhtue
nërmje' veti me lëftue
e për tâ mos me kujtue.
Luftë e madhe â' kanë kallë,
ka liftu baba me djalë,
shum ke ba pop'lli zarar.
S'dike kush prej kuj me ikë,
nëpër shkolla thmi kanë mytë,
njani tjetrin tu e plaçkitë,
pop'lli i shkretë krejt ke habitë.

Po me pa shka ban dretsija —
 Shoku Tito e Partija
 popllin krejt e ka lajmrue:
 — Nalne luftën, mos liftoni,
 se anmikun p'e shlironi,
 shoqishojn po e damtoni!
 Hajdi, bashkë dojna me u ba
 e anmikut grusht me i dhâ
 se fashizmin s'e durojmë
 m'e robnue pop'llin tonë!
 Ai si don me ne me ardhë,
 ka ma mirë s'mrami me i dalë,
 se na jemi tu liftue
 vënin tonë me e lirue
 e krejt pop'llin m'e vllaznue.
 Luftën kemi m'e fitue,
 fashizmin kem' m'e shkatrrue.

Filloi, krisi pushka e parë,
 partizanët atdhetarë,
 filluen luftën n'katër anët —
 gja s'i pritke partizanët,
 tu liftue me gjermanët
 gjithashtu me italkanët.
 Kërkun vënin s'jau kanë lanë,
 natë e ditë gjith tu liftue,
 partizan't gjith tu e shumue
 e anmiku tu u pakue.
 Rreth për çark Jugosllavisë
 u shkep zani i Partisë:
 — Hajdi shokë ju mas drejtësisë,
 burra e gra, pleq e të ri,
 tu liftue për liri!
 Marshall Tita me shoqni
 gjithkun luftës i ka pri
 nëpër male e nëpër bjeshkë
 untë e eçtë e dathë e deshë.
 Hiç kërkuj s'iu ka dhimtë jeta
 me liftue për t'drejta t'veta.
 Marshall Tita faqebardhë,
 burrë me mend e luftëtar,
 gjithkun lufta i shkoi marë,
 natë e ditë kurr pa pushue,
 me fashista tu liftue
 e me ata si i kanë nimue,
 t'cillt nuk dishin me kuptue
 se kuj vyke me i nimue.
 Katër vjet lufta vazhdoi,

me Parti Tita fitoi
 dhe shoqnija i nimoi;
 krejt anmiqt-o i shkatroi,
 vënin ton-o e liroi.
 Titos pop'lli i nimoi —
 me shum shokë u ba heroj.
 Masi lufta përfundoi,
 lirinë pop'lli e fitoi.
 Marshall Tita ka urdhnue
 kurr kët luftë mos m'e harrue,
 se shum shtrëjtë na ka kushtue —
 kur e kem' ba llogari,
 ni milun e shtatëqind mi
 kanë dhanë jetë për kët liri.
 pop'lli Titos i ka thâ':
 — Ni herë besën ta kem dhâ',
 shka t'na thuesh kem' me ba!
 Dishmor't tonë kurr s'i harrojmë.
 se dhanë jetë për liri tonë —
 ata d'dekun e na p'e gzojmë.
 Dhe familjet jau nerojmë,
 jetesën jau sigurojmë,
 thminë e tyne jau shkollojmë.
 Shka po thotë populli marë:
 — Shyqyr Tita si pshtoi gjallë!
 Me kanë populli me u vetë —
 kurr s'e lamë Titën me dekë,
 se i dha pop'llit selamet,
 sikur ai edhe sok't e vet.

Masi vëni u lirue,
 popullsia u rahatue,
 qeverija u formue —
 populli vetë me sunue.
 Komunistat kanë votue,
 delegatët i kanë çue.
 Delegatët faqebardhë
 votuen Titën për sekretar.
 Komunistat janë betue:
 — Sa t'jetë gjallë Tita me rrnue
 gjithmonë kemi m'e votue!
 Besën Titës ja kem' dhâ'
 pris i parë ai ka me kâ'.
 Populli kur kanë votue,
 deputet' i kemi çue.
 Dhe deputet' faqebardhë
 kanë zgjedhë Titën për kryetar.
 Dhe populli janë betue:

— Sa t'jetë gjallë Tita me rrue,
 gjithmonë kemi m'e votue
 edhe kem' m'e respektue
 si për sekretar t'Partisë
 dhe për kryetar t'qeverisë!
 Pris i pop'llit t'Jugosllavisë,
 si për luftë edhe n'liri,
 kurr s'harrohet nera e tij,
 e çoftë jetën me knaq'si.

Shoku Tito me shoqni
 janë betue n'nerë e n'Parti:
 Kush t'banon n'Jugosllavi,
 pa dallim fe e komsi,
 gjithsekuj me i dhanë mungsi
 me ba shkollë e me pasë di',
 mos me metë kush n'vorfuni,
 po gjithkuj me i dhanë të drejtë
 gjithkush shkollën n'guhë të vet!
 Popullsinë m'e rahatue,
 me i vllaznu e me i bashkue,
 kurkush kuj mos me i lakmue,
 kurkush kuj mos m'ju livdue,
 se lirinë bashkë e kem' fitue!
 Çdo fjalë Tita si ka thâ'
 me t'vërtetë qashtu u bâ —
 t'gjitha kombet n'Jugosllavi
 po bâjnë shkolla edhe di',
 kerkush kuj s'po i merr lakmi.

Masi lufta ka marue,
 Shoku Tito na ka msue,
 pop'lli marë e kemi ngue.
 Industrinë e kem'forcue,
 shum fabrika i kem' marue;
 hekurudhat i kem' ndërtue
 dhe shum t'reja kem' marue;
 rrug't e bukra i kem' marue,
 me asfalt i kemi shtrue;
 shum ndërtesa kem' marue,
 tokën shum e kemi shtue
 dhe me plan jem' tuj punue.
 Pun't e râna janë letue,
 krejt jetesa ka ndryshue,
 kërkân s'dojmë me na urdhnue
 çdo sën vetë jem' tu punue.
 Veç përpara jem' tu shkue,
 jetesën tu e përmirsue.

Po punojmë dhe për shnetsi —
 mjek i kem' katërdhetë mi'
 tu punue për popullsi.
 Shnetin jem' tu e përmirsue,
 smunjet jemi tu i pakue,
 popullsinë tu, e sigurue.
 Disa smunje janë hupë fare,
 për shum smunje mjek pa pare.
 Gjithkush t'drejtat i gëzojmë
 e krejt botës i kallxojmë —
 na me kërkân luftë nuk dojmë,
 veç për paqe na punojmë.

Me qekaq e përfunojmë.
 Tash, ma n'fund, ku i nalet fija:
 Rrnoftë Tita e Partia,
 rrnoftë shoqnija, udhheqsija,
 rrnoftë me gzime popullsija,
 ekzistoftë rahatija!

Hartoi: Demë Berisha, fshati Gjurgjevlk, Prekorupë

TË GJITHË POP'LLI JANË NGRITË N'KAMBË

Itali moj, qofsh mallkue
 me gjith shokë qi t'kanë ndigjue!
 Deshte botën m'e zaptue.
 Qaj shtatë prilli kur ka hy,
 nise luftën me Jugosllavi
 me aeroplana e me bombardí.
 E gjete n'kambë t'gjithë kët gjemni.
 Marshall Tito rrofsh sa malet,
 mirë ia dite pop'llit hallet!
 U hodh kushtimi nga Partia
 me u çue n'kambë e gjithë rinia.
 Faqezeze ka qenë paria,
 u lidhen ngusht te Italia
 për me e shitë vendin e vet.
 U çue n'kambë gjithë pop'lli mbarë
 m' e formue Frontin çlirimtar —
 kanë rrokë arm't e kanë shkue n'mal.
 Nuk ia lamë kërkujt vatanin!
 Kamba-kambës e kanë ndjekë gjermanin.
 Ktu s'ka vend as për tradhtarin!
 Janë betue për Jugosllavi;
 s'pushon lufta pa u ba fli.
 Ktu fashizmin mos m'e lanë,

mos me u trembë pop'lli bujar,
se në kambë kena rininë,
katundar't e puntorinë.
Do ta çfarosim Italinë,
hitlerianët do t'i grimë!
Derdhim gjakun, fitojmë lirinë.

Këndoi: Gani Keça, Gostivar
Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

KRISI PUSHKA, U HODH KUSHTRIMI

Ç'janë këto pushkë si po kërsasin
nëpër fusha e nëpër male?
Populli janë ngritë në kambë,
kanë ngritë çetat partizane.
Thrret nji za nga maja e malit,
za i fortë i partizanit:
— Me va ba vorrin 'talianit,
me va ba vorrin gjermanit,
t'i zhdukim tradhtar't e vendit
e lirinë t'ia sjellim popullit!
I duel flaka, i duel tymi
krisi pushka, u hodh kushtrimi —
nën udh'heqjen e Partisë
me i dhanë liri puntorisë.
U tund Roma, u dridh Berlioni,
tanë hordia n'male hyni —
divizionet i kanë dërgue,
aeroplanat me bombardue,
partizan't me i shpartallue.
Nga çdo anë po vjen ushtria,
tuj bastisë e tuj djegë shpia,
por këmishazitë e Italisë
s'i kanë njoftë djemtë e malsisë.
U derdh gjak, u derdhen lotë,
por ata s'kanë shkue kot,
se puntoria sot ka zot
edhe shokë e miq ka plot.

Këndoi: Gani Keça, Gostivar
Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

LUFTA E SUTJESKËS

Marshall Tita trim rrufë,
si ill drite leu për ne
e ia l'shueka zani mbarë

anë e mbanë popullit jugosllav:
 — Mos u tremb, popull bujar,
 se në kambë kemi rininë;
 do ta përzamë Italinë,
 hitlerianët do t'i grimë —
 derdhim gjakun, lirojmë Jugosllavinë.
 O gjerman, o ditëzi,
 ç'kërkove n' Jugosllavi?
 Jugosllavija vend i gjanë,
 burra e gra janë ngritë në kambë.
 Jugosllavija asht e gjallë,
 se i ka bijt e vet partizanë.
 Shoku Tito tha një fjalë:
 — Burra e gra partizanë,
 me yrish ta zini urën,
 ta kaloni ju Sutjeskën,
 ta zamë gjermanin, ta damtojmë,
 se vendin na nuk ia lshojmë,
 t'ia nxerrim dhamb 't e dhamballët
 këtij qeni të pabesë,
 se na ka gri e na ka coptue —
 k'mish'n e zezë t'ia bajmë të kuqe.
 Batalioni asht ngritë n'kambë.
 Cilin m'e zgjedhë, cilin m'e lanë?
 Çaj Sava, trimi me fletë,
 po i bjen malit përpjetë
 përpara me tetçind vetë,
 me guxim kundër anmikut,
 me i nxerrë shokët prej rrezikut.
 Ushton kanga e bje' buria,
 trima ka rritë Jugosllavija,
 ka rritë Savo Kovaçeviqin.
 Rrëshet shiu tërkuzë-tërkuzë;
 mbushet Sutjekska buzë për buzë.
 Po qajnë malet mbushë me borë
 Për shok Savon, trim hero.
 Ti, moj Bosën partizane,
 Thuej Kozarës asaj ane,
 qáj mashinkën italiane
 se m'u prish në dorë e ngrata.
 Vetëm t'i kisham pas-e dy granata.
 Por shokët i kam pague,
 në Sutjekë brigada ka kalue.

Këndoi: Zyber Shaqiri, fshati Bolindoll, Gostivar
 Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

SHKOJNË PAMPOURRET, MOJ NONE, TUJ BUMLLOU*

Shkojnë pampourret, moj none, tuj bumllou,
shkojnë shyptarët, moj none, tuj kënou;
disa knojnë, mori nonë, disa vajtojnë;
— Kimi lonë, more shokë, bre, babë e nonë,
kimi lonë, more shokë, bre nouse t'zonme,
disa t'zonme, more shokë, e disa t'morrme.
Shkojnë pampourret, moj none, tuj bumllou,
n'Beligrad-e, moj none, na i kanë çou;
nja trej ditë, mori none, i kanë pushou,
n'Dubanovc, mori none, na i kanë çou,
nja trej javë, mori nonë, i kanë pushou,
árm't e Rusit, moj nonë, i kanë mëcou.
N'fushë të Shidit, moj none, na i kanë çou,
për në luftë, mori nonë, i kanë fillou,
me gjermonin, moj none, me liftou.
Derr gjermonin, moj nonë, e kanë rrethou;
gjemt ma t'mejrit, moj none, janë farou.
Kush me t'xhallë, mori nonë, pa ra ka shkou,
derr gjermonin, moj nonë, e kanë farou.
Shkojnë pampourret, moj none, tuj çitë flakë —
se shoum nona, bre, na kanë metë pa gjalë.
Shkojnë pampourret, moj none, tuj çitë teym —
shoum fëmijë, mori nonë, kanë metë jetejm.
Shkojnë pampourret, moj none, tourra-tourra —
se shoum gra, mori nonë, kanë metë pa buourra.

Këndoi: Murat Murati, fshati Tuhin, Kërçovë
Shënoi: Qemal Murati, fshati Tuhin, Kërçovë

HAI MEDET, PO NA BAN DRINI

— Haj medet, — po na ban Drini —
keq për ne, na u vra Emini;
na u vra trimi, Emin Duraku!
Hije i kishte n'krahnor gjaku.
Ky Emini, djalë i ri,
qysh i ri ka hi n'Parti.
Partija ma paska msue,
se si deket tuj liftue.
Shókt Eminit i kanë majtë fjalë:
— Do të desim tânë me radhë,
tanë me radhë kena me metë,

* Kjo këngë i është kushtuar betejës së Sremit të vitit 1944, ku kanë marrë pjesë dhe luftarët Hasan Tuhini dhe Rexhep Mehmeti nga fshati Tuhin i Kërçovës.

fjalën tande m'e çue n'vend.
 Emin Duraku ra dëshmor.
 Ka shkue lajmi n'për Kosovë;
 se n'Kosovë, more, n'Gjakovë.
 Shokt ja ngjitën emnin hero.

Këndoi: Kadri Shala, Rahovec
 Shënoi: Sabahajdin Cena, Rahovec

BORO DHE RAMIZI

Po knoj kangën për dy luftarë —
 'i malazez e një shqiptar,
 qi n'ditë t'vshtira e lidhën besën
 „Për liri na do të vdesim!
 Nuk durojmë shpiuna e hora.” —
 kishin thanë Ramizi e Bora.
 Paşkan dhanë besën shqiptare:
 „S'newshtrohem' pa na qitë fare!”
 Kur flamuri kmishazi
 shkel n'Kosovë edhe n'Shqipni,
 kur hordhit e Musolinit
 bashkë me t'Drazhë Mihajllloviqit
 vrajnë e prejnë popullin tonë,
 njeni tjetrit ata i thonë:
 „Do t' punojmë si asht zakon.
 Kem' detyrën me liftua
 vendin tonë me e çlirua.”
 Kanë fillua akcionin,
 tue damtua italianin
 ditë e natë kurr pa u nda
 njeni tjetrin tu' e dashtë si vlla.
 Krejt detyrat qi i jep Partia
 i kryen Bora si vetima,
 i kryen Ramizi ai djalë pejan
 për atdhe besnik ish kanë.
 Ramiz-Baca, 'i sokol mali,
 për Kosovë jetën e fali;
 vdiq i ri për kët Kosovë
 qafë për qafë me shokun Borë,
 se Partia e kish kërkua
 n'Prizren lidhjen me e çua.
 N'Landovic-o kur kanë mbri
 i rrethojnë me xhandari;
 shum mjekrrosha e nazista
 i rrethojnë dy komunista.
 Kur i shohin n'përqafime,
 duan t'i ndajn-o me dredhime

që t'i vrasin një nga një,
 tue shti n'mes smirë edhe zi.
 I thonë Ramizit: — Pse rrin me shkja
 ndaju, ty nuk duem met' vra!
 Por Ramizi, besa e zotit,
 thot: — Jam nip i Kastriotit,
 nuk e la kurr shokun vetun
 për pa m'lanë n'kët vend të vdekun.
 Rrnoftë Partia Komuniste
 bashk me popllin e idetë e Titos!
 Rrnoftë liria! — desht me thanë,
 por një breshën plumbash s'e lanë.
 Vdiq Ramizi, vdiq dhe Bora
 qafë për qafë e dora-dora.

Tekstin e hartoi dhe e këndon me lahutë: Çun
 Lajqi, fshati Drelaj, Rugovë

N'LANDOVICË SABAH KUR ZDRITI

N'Landovicë sabah kur zdriti,
 ra dëshmor Ramiz Sadiki.
 Ky Ramizi ra dëshmor,
 bashkë me Borën dorë për dorë.
 Qasaj rrúgs qi kaloi malit,
 ranë dy pluma pej tradhtarit;
 prej tradhtarit n'tim te zi.
 S'po i njeh nana dy djem t'ri;
 dy djem t'ri, trima si zana.
 — O Ramiz, — i ka thanë nana, —
 hallall gjinin s'muj ta bana.
 Hallall gjinin po ta baj.
 Kur t'ju kaj e t'ju vajtoj,
 me dëshirë do t'ju kujtoj.
 Me dëshirë-o gjithë Partija;
 me ju mahet gjith liriya, ani-o-e.

Këndoi: Ukë Mehmet Maloku, fshati Gjocaj, Deçan
 Shënoi: Rustem Berisha, Prishtinë

GJAMË TË MADHE PO BAN BISTRICA

Gjâmë të madhe po ban Bistrica;
 nâm na u ba tu Landovica.
 Krisi pushka „bam e bam” —
 ranë dy trima partizanë.

Krisi pushka, na u prish mexhlizi —
 na u vra Bora, u vra Ramizi;
 na u vra Bora aty n'shpat,
 e Ramizin shok e pat;
 nuk u dajtën, u vranë bashkë.
 Fjält e fundit ata i thanë:
 — Poshtë anmiku gjakatar!
 Kurrë kët vend nuk ka me e marrë,
 se ktij i thonë Kosova e jonë,
 gjyshat tonë, paj, na e kanë lanë;
 na e kanë lanë, e na kanë thanë:
 „Nëse vjen dikush m'e marrë
 na me zjarm qatâ m'e kallë!”
 Paj dy trimat kishin mledhí.
 N'Landovicë kur bânë me hi,
 n'Landovicë kur kanë bâ me shkue,
 kallauzi paska kallxue.
 I kanë vra, medet, i kanë pushkatue.
 Vetë trimninë e kanë kallxue.

Këndoi: Nuhi Velitëma, fshati Bellacërkë, Rahovec
 Shënoi: Sabahajdin Cena, Rahovec

SHUMË DËSHMORË KA DHANË KOSOVA

Shumë dëshmorë ka dhanë Kosova,
 dha dëshmorë shum djem të ri',
 qi dhanë jetën për liri.
 Ramiz Sadiku ra dëshmor
 bashkë me Borën dorë për dorë.
 Ishin trima si çeliku;
 n'Landovicë i vrau anmiku.
 Për Parti ishin betue
 me detyrë n'Prizren me shkue.
 Kanë marrë rrugën, kanë t'fillue.
 N'Landovic-o kur janë shkue,
 me anmiq ishin takue —
 s'po don t'gjallë, medet, me i lshue.
 Shum gjermanë e italianë
 të dy gjall-o i kanë nxanë.
 Buzë njaj mali po i afrojnë,
 shum tortura n'ta po bajnë.
 Medet Borën po e mundojnë,
 prej Ramizit po e largojnë.
 Prej Ramizit e kanë largue,
 po dojnë trimin m'e pushkatue
 e Ramizin m'e provue.

Ai Ramizi, djalë azgan:
 — Ah, tradhtarë, -u paska thanë, —
 se shqiptart s'e kanë zakon
 shokun vetëm me e lanë!
 Vrap te Bora Ramizi po shkon.
 Qafë për qafë janë përqafue.
 At'herë djemt i kanë pushkatue.
 U vranë dy trima, u vranë dy shokë,
 si dy lule ranë në tokë.
 Ranë dëshmorë dy djem të ri,
 e dhanë jetën për liri.

Këndoi autori: Bajram Bajraj, punëtor nga Istogu
 Shënoi: Emine Bajramaj, Istog

FADIL HOXHA PIKA E DJALIT

Fadil Hoxha, pika e djalit,
 po lufton në bjeshkë të Sharrit —
 ia zu pritën italiyanit;
 italiyanit ia zu rrugën,
 ia zen topin, ia merr pushkën,
 në kabinë ia gjuejke bumen.
 — Nal kadal, more italiyan,
 s'është kollaj Fadilin m'e zanë,
 se e ka falë zoti burrë azgan.
 Dha haberin n'katër anë:
 — Eni, shokë, eni, vllazni,
 të luftojmë na për liri!
 Anmiqt fashista t'i farojmë,
 vatanin tonë ta shlirojmë,
 popujt tanë na t'i bashkojmë;
 popujt tanë na m'i vllaznue,
 tanë si vllazën me jetue.
 Fadil Hoxha, djal i ri,
 lufton natën n'borë e n'shi;
 n'borë e n'shi tue luftue,
 vendin tonë e ka shlirue.
 Bytevi populli qi është gxue.
 Marshall Tita paska thanë:
 — Ngoni khâ, popull kosovar,
 Fadil Hoxhën e keni t'parë.

Këndoi: Isa Imer Thaqi, Llapçevë, Rahovec
 Shënoi: Haxhi Krasniqi, Prizren

N'ÇËRNALËV-O, BASH TU KRONI

N'Çërnalev-o, bash tu kroni,
 kâka ra tânë bataloni;
 batalonin italjan
 e vrau grupi partizan.
 Fadil Hoxha, djal' i ri,
 n'krye të grupit paska pri —
 burrë azgon e plot trimni,
 sy skyfter, zemër daí.
 N'Çërnalevë, bre, kur janë dalë,
 Fadil Hoxha ish kanë i parë.
 N'Çërnalevë, aty, n'at grykë,
 me anmikun fyt për fyt.
 Anej lumit (i) kanë zanë pritat;
 bash kah rruga i drejtuen tytat.
 Lumi zot, kur mrrinë te ura,
 Fadil Hoxha thrrret: — O burra,
 bini trima, të luftojmë,
 nja të gjallë, haj, mos ta lshojmë!
 Pa kalue 'i çerek sahati,
 krejt kollona ishte gati —
 kamiona n'rrugë shkatrrue,
 krejt ushtërt dekë e varrue.
 Fadil Hoxha po komandon:
 — Hajdi, burra, përpjetë t'shkojmë,
 hajdi, burra, t'shkojmë përpjetë!
 Njani britka: — Haj medet,
 Avdulla'i na paska metë;
 paska metë Avdullah Shabani,
 bash si burrat si i lyp vatani.
 Fadil Hoxha majti fjalë:
 — A po ngoni, shokë luftarë,
 Avdullahi metë na ka.
 Avdullahi, djalë i ri,
 vdiq si trimat për liri;
 msu'e kishte, hej more, kjo Parti.

Këndoi: Nuhi Velitema, fshati Bellacërkë, Rahovec
 Shënoi: Sabahajdin Cena, Rahovec

FADIL HOXHA, ZOG ASLLANI

Fadil Hoxha, zog asllani,
 desh e dathë lufton azgani,
 ja pren rrugën italianit;
 italianit ja pren rrugën,
 ja zen topat, ja merr pushkën.

— Çonu, vllazën, na erdh dita
 qysh m'i dalë dushmanit n'prita!
 Ky gjermani fjalë ka çue:
 — Fadil Hoxhën me ma dorzue!
 Xhafer Devës iu ka ngërmue:
 — Fadil Hoxhën me ma dorzue!
 Xhafer Deva flet ni fjalë:
 — S'â' kallaj Fadilin m'e nxañë —
 ka qillue djalë daí
 e p'i shkojnë burrat mas ti';
 i ka qillue ora mas veti
 e p'i shkojnë mas krejt mileti.

Këndot: Fehmi Bytyqi, fshati Shashkoc, Prishtinë
 Shënoi: Bajram Bytyqi, fshati Kërvasari, Suharekë

FADIL HOXHA I GJAKOVËS

Fadil Hoxha i Gjakovës
 i ka pri pop'llit t'Kosovës:
 — Çonu vllaznit e Kosmetit
 se erdh dita e selametit!
 Hajdi vllazën n'luftë me hi,
 me liftue për liri
 pa dallim fe'e komsi'!
 Shqiptarë, sërbë e malazi,
 me krejt popujt n'Jugosllavi,
 Marshall Tita po na pri',
 kem' dhanë besë, jem' ba shoqni
 si për luftë dhe në liri.
 Fadil Hoxha trim dai
 pat me veti shum shoqni
 shqiptarë, serb e malazi.
 Pat udh'heqsa dhe para ti,
 po shka me i ba fatit t'zi
 si ishin kanë-o exheli —
 e dhanë jetën për liri.
 Fadil Hoxha, i biri i trimit,
 nuk u trem prej Musolinit.
 Fadil Hoxha, pris i nderit,
 nuk u trem as prej Hitlerit.
 O Hitler i Gjermanisë —
 dhe Musolini i Italisë,
 s'ka m'ju dalë si e kini nisë —
 s'kem' ku shkojmë na përte' shpisë.
 Me ju luftën e kem' nisë,
 ja kem' dhanë besën Partisë,
 jem' e mira e popullsisë,

kem' qillimin e drejtësisë,
 kemi shpresën e lirisë.
 Ja kemi t'gjith m'u farue,
 ja luftën kem' m'e fitue,
 vênin tonë me e lirue!
 Na prej lufte nuk frigojmë,
 fyt për fyti do t'luftojmë.
 Na nuk njoftim pushkë as topa,
 s'njoftim tenka as raplona,
 ju kërkun vênin s'jau lona.
 Kanë me u kajten t'zezate nana;
 nëpër bjeshkë e nëpër uj
 kanë me u metë ushtar't e ju.
 Musolin o faqezi,
 n'qafë e paç gjith kët ushtri,
 ke gabu n'Kosovë si je hi,
 gjithashtu n'Jugosllavi.
 Musolin, o i biri i dërrit,
 ki m'ja pa sherrin Hitlerit.
 O Hitler, taksiratxhi,
 Luftës dytë ti i ke pri,
 ke marrë n'qafë shumë popullsi.
 Ke mendue me fitue,
 ka me t'dalë shka s'ke kujtue —
 Gjermanija ka me t'shkue.
 Vetë vën nuk ki me i gjetë,
 ki me i lypë ti vetë dekë;
 ki me hupë luftën e nderin,
 shumë kush me ta pa ka sherrin.
 Fadil Hoxha me shoqni
 ka luftue me Itali,
 masanej me Gjermani
 deji sa i dhanë popullit liri.
 Fadil Hoxha, pika e djalit,
 ka luftu në bjeshkë të Sharrit
 katër vjet, po, pa pushue,
 me fashista tu luftue,
 kurrniherë nuk asht frigue.
 Fadil Hoxha maje bregu,
 po lufton si Skenderbegu;
 nëpër bjeshkë e maje guri,
 ka luftu si Bajram Curri
 edhe lufta i shkoi marë,
 shqyrr pshtoi me faqe t'bardhë.
 Hakun t'fortit me ja dhâ' —
 gjith* Gjakova trima janë kanë,

* gjith — në kuptimin: gjithmonë.

kush mas dorë s'kanë mujtë m'ju la.
 Edhe mretnija sa kanë sunue,
 kta me mreta kanë liftue,
 dajm janë kanë kta atdhetarë
 e kanë vra edhe pashallarë.
 Si shqiptarë kanë pasë adet
 ka ni pashë m'e vra për vjet.
 Fadil Hoxha atdhetar,
 nëpër lufta me shokë i parë,
 mas shlirimit n'Kosovë kryetar.
 Krejt shoqnija e nerojnë
 edhe pop'li krejt e dojnë,
 nerën kurr nuk ja harrojnë.
 Fadil Hoxha nuk gabon,
 se çdo punë si mendon,
 gjith me shokë e bisedon,
 kurr shoqinë nuk e nënçmon
 edhe pop'llit i nimon,
 kurrni komb nuk e dallon
 veç me t'drejtë ai gjith punon.
 Edhe e ka mënën e hollë,
 ka ba praksë edhe ka shkollë.
 Ishalla puna ka me i ngatë,
 me sukses e ymër t'gatë!
 Ishalla e çon jetën me gzim,
 se i dha pop'llit përparim;
 sikur vetë dhe me shoqni
 i dhanë pop'llit shkollë e di'
 pa dallime çdo komsi.
 Fadil Hoxhën, kryetar n'Kosmet,
 muej për muej Tita p'e thrret
 n'konferenca si deputet
 dhe shpesh herë në Komitet.
 Fadil Hoxha me shoqni
 boll kanë hjekë për kët liri.
 Dhe mas shlirimit kanë pasë zor,
 se e kanë pasë pop'llin pa shkollë,
 po janë përpjekë e kanë punue,
 popullsinë e kanë shkollue
 krejt Kosovën e kanë ndryshue,
 krejt qytetet i kanë ndryshue
 edhe katundet kanë fillue
 tu u ujdisë e tu u ndërtue.
 Rrnoftë shok Tita e Partija,
 rrnoftë Fadili e krejt shoqnija,
 rrnoftë n'tansi popullsija,
 ekzistoftë rahatija!

KANGA E HYSNI ZAJMIT

Ç'janë këto krisma n'Plavë, tu xhamija?
 Na u ka vra qaj trim Hysnija.
 Hysni Zajmi, trim si zâna,
 Qi rrallë lind n'kto vende nana,
 Hysni Zajmi, 'i gjakovar,
 âsht kanë bir i popllit marë,
 asht kanë trim e atdhetar.
 Liftoi n'shi e liftoi n'borë,
 për liri ai ra dëshmor.
 Jo (sall)q'e ngrite zonin tonë,
 por e ngrite t'parve tu
 qi për jetë s'kanë me t'harru'.
 Lavdi t'koftë, o trim i saktë!
 Je kanë trim, kur trima kish pak.
 Mallkue koftë kjo ditë nandori
 kur në gjak t'ul krahnori!
 T'vranë fashistat me tradhtarë
 Q'ishe udhhëqs e flamurtar —
 komisar n'batalon, n'Bare.
 Hysni Zajmi, djalë shqiptar,
 Ty, Plavë, jetën ta kushtoi,
 me fitore t'kunorzoj,
 me gjak t'vetin të mbuloj.
 N'rrugë t'lirisë jeta i mbaroi.
 N'breg t'liqenit n'Plavë, n'Mal t'Zi,
 atje pushon trupi i ti';
 trupi i ti' atje pushon,
 për liri ai ra dëshmor.
 Brez mas brezi e kujtojmë
 Dhe për tâ na do t'këndojmë.

Këndoi: Shyt Hoxha, Cermjan, Gjakovë
 Shënoi: Halil Haxhosaj, Gjakovë

KANGA E HYSNI ZAJMIT
DHE HAJRO SHAHMANOVIQIT

Se n'mëngjez, kur zbardhi drita,
 dhe prej gjumit ç'i jem' çue,
 aeroplanat si shigjeta
 Plavën tânë e kanë rrethue.
 Erdh anmiku me armë t'veta,
 kanë nisë Plavën m'e shkatrrue.
 Malsorve s'u dhimbet jeta
 për vatan për me liftue.
 Poplli ynë të gjithë kanë thanë:

Të gjallë kush s'na shtrën nër kambë!
 Italianve vend s'po u lanë;
 n'çdo vend pritën i kanë zanë.
 Ksaj Malsije kush i pri?
 Djel sokola qi i rriti n'gji.
 Shum prej tyne jet'n e dhanë
 edhe lgatën e kanë marrë;
 nuk u çuen kurr ma n'kambë.
 Për këtë shembull domë m'e marrë
 Fazli Ulën, djalë vuthjanë.
 Zo' pse e mloi nahijen zija?
 Mbledhë m'i kanë-o te xhamija
 Gusi dhe Plavë me nahijen.
 Dau anmiku dy sokola,
 djem të lidhun dora-dora,
 ç'i kanë dekën tu xhamija —
 komunista i pat Partija,
 kta sokola i pat shoqinija,
 baba e nana, ç'i i kanë tu shpija,
 Gjakova e kuqe Plava e Gusija.
 Hysni Zajmi 'i djalë petriti,
 gjakovar vendi ma rriti.
 Luftëtar kush kje i dyti?
 I thanë Hajro Shahmanoviçi,
 djalë besnik Plava ma rriti.
 Nana e fortë pors'i çeliku
 hiç për djalë nuk po ka dert
 me Hysninë ç'i e gjet rreziku,
 n'Plavë ku i vrau, medet, anmiku.
 Hysnija vendin s'e diti,
 n'çetë me Hajrin puna e qiti —
 atdhetar Plava ma rriti.
 Hysni Zajmi, 'i djalë i shkretë,
 Bashkë me Hajrin kanë lidhë besë,
 e kanë lidhë besën e fundit,
 n'brigadën e Bajram Currit.
 Të pandamë bashkë kanë luftue,
 për vatan, për m'e lirue,
 m'e dhanë jetën, si me pshtue,
 edhe besën mos m'e çkatrrue.
 Hysni Zajmi, 'i trim drague
 krejt Gjakovën e ka nerue.
 Tënë kush shihet n'jetë mas tij
 s'ja harrojnë emnin e tij.
 E la shembull Hysnija i ri,
 e çelicosi në vllazni
 Gjakovë, Plavë edhe Gusi.
 M'i bajnë gati n'dhë me i shti.

Nana e Hajrit ja ka mrrri;
 nuk i pa kush lot në sy.
 Nana Allto qyr ç'ka thanë;
 te Hysnija i shkon përpara:
 — Me m'dhanë besë dy fjalë me i thanë,
 t'ia thamë Hysnisë porsinënë,
 jabanxhi ner ne â' kanë.
 Çou Hysni pushk's me ja ngjitë!
 Shoqi Hajro asht tuj t'pritë.
 Çouni djem me ia ngjitë pushkës!
 S'jeni kën-o djem të tutës,
 kjet të lemë për çark të pushkës.
 Na kët gja sot s'e kem pritë —
 në vorr t'zi na sot me u qitë
 Nana jote dita m'ditë
 në Gjakovë ty ka me t'pritë.
 Ju xhemat n'daçi m'e ditë,
 si mu m'leftë ni nip m'e rritë,
 Hysni emnin kam m'ja qitë.
 Ose n'leftë ni nipe zanë,
 amanet kam me ja lanë,
 si n'i leftë asaj ni djalë,
 Hysni emnin ka m'ja lanë.
 Jeni kënë, medet, të ri.
 Luftue keni për liri,
 për me ba një vend vllazni.

Këndoi autori: Selim Tahir Vuçetaj, fshati Vuthaj, Gusi
 Shënoi: Hasan Isuf Gjonbalaj, fshati Vuthaj, Gusi

KANGA E GANIMETE TËRBESHIT

Shokë, ni kangë unë po ju kndoj,
 për dy trima, dy heroj,
 për dy trima të vërtetë —
 Ganimeti me vlla t'vet.
 Ganimeti me gjithë vlla
 t'dyt anmiku na i ka vra.
 Nuk i vranë me pushkë, me top,
 po na i varën në konop.
 Mori Gane, mori bi,
 për kân pate ma merzi —
 a për babën, qi e lae n'vetmi,
 a për nanën, qi e lae me duer n'gji,
 a për vllaun, qi t'diq përbri,
 a për veti qi diqe fmi?

Këndoi: Naim Veselaj, fshati Reçan, Suharekë
 Shënoi: Shpresa Krasniqi-Doda, Prizren

KANGA E IBE PALIKUQES

Po thurret Ibja*: — Para partizanë!
 Krisi pushka në shulla;
 gjimojnë malet si rrufe;
 qenka vra një vajzë e re —
 emni i saj do t'rrnojë gjithmonë ndër ne.
 Ibe Palikuqja paska kanë komandant me partizanë.
 E kanë rrethue do mercenarë.
 Krisi pushka e automatiki,
 një breshën plumbash ia ngjiti,
 trupin Ibes ia zharriti.
 Fryma asaj pa i dalë,
 foli Ibja një dy fjalë:
 — Sulmoni, o ju trima partizanë,
 Para trima për liri
 sa t'rrojë populli me Parti!
 I shkoi fjala në shtëpi —
 asht vra Ibja për liri
 n'male t'nalta, në veri,
 tue luftue si heroinë.
 Nana e Ibes u ngrit n'kambë:
 — Marak Ibja nuk m'ka lanë,
 se ajo vdiq si e m'soi Partia —
 pa gjak s'fitohet liria.
 T'falem nderit ty, moj nanë!
 Një trimneshë qi na e ki' dhanë
 n'zemrat tona gjithmonë ka me kanë —
 t'gjithë „heroinë t'popullit” kanë me i thanë.
 Ja si i ka hije me vdekë një partizanit —
 për vatan me dhanë jetën, për liri
 e për një demokraci.
 Kjo trimneshë kur leu n'mahallë,
 leu me një yll në ballë.
 Syni i Ibes si filxhan;
 e dha jetën për vatan,
 për vatan e për rini,
 ka lidhë besën me Parti,
 se do t'luftojmë për liri.
 N'qafë na paçin kjo parí
 kur na shitën n'Itali!
 Kush asht ajo që prin matanë?
 Po thurret Ibja: — Para partizanë!
 Fyt për fyti me nazista e fashista.
 Gjashtmdhetë vjeç ndër komunist.
 Kush asht ajo që tokën e skuqi?

* Ibe Palikuqja, heroinë e popullit, ra dëshmore në Kërçovë në shtator të vitit 1944.

Thanë: asht Ibe Palikuqi.
 Hajde, hajde, mori ti bí.
 veten tande e bane fli,
 e shitove mu lulen e rinisë
 m'e çue n'vend fjalën e Partisë.

Këndoi: Hamit Nasufi, Dibër
 Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

KANGA E REXHË MURATIT DHE SELIM RRUSTEMIT

Ish kanë djalë ky Rexhë Murati!
 Ky Istogu rranzë ni shpati,
 rranzë ni shpati, rranzë ni bregi.
 M'ish kanë djalë Selim Rrustemi!
 Ai Selimi, 'i djalë dai,
 â 'ma i pari n'kët nahí,
 ka ba lidhje me Parti.
 Ka ba lidhje, n'kamë na u çue,
 n'Mahallë t'Blakës kâka shkue
 e te Rexha kâka hi:
 — Rexhë Murati, o djalë i ri,
 a kam besë me folë me ty?
 Rexhë Murati, djalë azgan:
 — Fol Selim, vlla, — po ia ban —
 dhe kryet mu n'koftë se m'shkon,
 Rexha kujt gja s'i kallxon.
 — Rexhë Murat, o djalë i ri,
 n'paç dishirë me hi n'Parti,
 qetij poplli bashkë me i pri,
 mos ta lamë mâ në robni.
 Rexhë Murati 'i fjalë po e flet:
 — Hajt Selim vlla, mos ki dert.
 Qetu besën po ta jap,
 po ta jap ni besë shqiptari,
 (veç n'na ndaftë ndoj plumb tradhtari)
 përmas teje jam i pari.
 Janë marrë ngrykë, janë besatue.
 At'herë púns ja kanë fillue —
 shum pllakata kanë marue,
 në çdo vend na i kanë lshue.
 Qyr n'pllakata çka kanë çkrue:
 „Proletarë, gjithë me u bashkue,
 dojmë anmikun m'e shkatrrue!”
 Bashkë punojn-o natë e ditë
 dhe flamurin e kanë qitë.
 Ish flamuri i Partisë.

me pesrremshin yll n'mjedis.
 Bashkë punojë, hiç pa u tutë,
 shum banderat i kanë kputë;
 si n'Istog e n'krejt nahi
 kputën lidhjet bidevi.
 Fort punojnë e shum me rregull —
 met gjermani si çura n'mjegull.
 Por shum kohë nuk kâka shkue,
 puna e tyne asht hetue.
 N'nifarë vëni i kanë rrethue.
 Vën i keq ish kanë qillue,
 s'patën çare pa u dorzue.
 Se në burg na i kanë ngujue,
 në çdo m'nyrë na i kanë mundue.
 Kurrni sên nuk kanë pranue.
 Vrajmi zot gjermant e zi!
 Çuen Selimin n'Gjermani;
 pa shej hupi jeta e tij.
 (E) hupën djalin, haj medet!
 Gjë s'po dijnë as shpija e vet.
 Na ka metun Rexha vetë;
 po e mundojn-o, haj medet!
 Vrajna zot ni shqiptar t'zi!
 Zullum bâjke n'trup të tij.
 Shum do kohë e kanë mundue
 dikur djalin e kanë lshue.
 Se te shpija kur ka shkue,
 se te shpija kur asht hi,
 nuk po e njohin rob't e tij
 sa fort gjakun ja kanë pi.
 Kurrë zullumi s'ka fitue.
 Gjermanija na u shkatrrue
 na u shkatrrue Italia
 e na erdh lumja Partija,
 na u forcue pak qeverija.
 Qeverija sa u forcue,
 apet Rexha n'kamë na u çue
 e për popull tu'u munue
 çdo të keqe tu'e luftue.
 N' Rexhën poplli pat besim,
 se punojke pa dyshim.
 Zgjodhën Rexhën për kryetar
 masanej për komesar,
 komesar-o të nji togu.
 Ju përvesh-o krejt Istogu.
 Dhe krejt vëni na u lirue,
 nisi vëni me lulzue.
 Medet Rexha at'herë na u smue.

N'dispanzer-o e kanë çue
 e n'rengel kur e kanë shti
 pika-pika i qesin n'mushkni.
 Fort doktort po i bajnë hyzmet,
 bājnë hyzmet e jo mahi —
 gjashtqind qese ni nekci,
 medet Rexhës s'po i ban dobi.
 Kurqysh s'munden m'e mjekue.
 Medet Rexha jetë ka ndrrue
 Na vdiq Rexha. Medet fmija!
 Krejt Istogun na e mloi zija.
 na e mloi zija, u dha xhevapi:
 „Sot vorroset Rexhë Murati.”
 Krejt Istogu n'kamë janë çue;
 n'kamë janë çue çdo kombsi,
 janë bashkue në bashqe t'tij,
 kanë majtë fjalë për vepra t'tij,
 të gjith thojshin: — I qoftë lavd!...
 Se te vorri ma kanë çue,
 ni raport m'ja kanë lexue
 për punë t'tij qi ka punue.
 Vetë Marshali e ka livdue.
 At'herë n'vorr-o ma kanë lshue,
 me kunora ma kanë mlue.
 Hiç shum kohë nuk ka kalue —
 përmendoren m'ja kanë çue.
 Sa t'jetë jeta për me rrue,
 emni yt s'ka m'u harrue.

Këndoi autori: Bajram Bajraj, punëtor nga Istogu
 Shënoi: Emine Bajramaj, Istog

KANGA E BINAK ALISË

N'Ivangrad, n'bjeshkë t'Romanisë,
 lufton çeta e Binak Alisë.
 Ky Binaki u çue n'kâmë,
 u çue n'kâmë, ia nis po flet,
 qe çka u thotë shokve të vet:
 — Do t'luftojmë, do t'bajmë gajret!
 N'koftë n'kët luftë shehit me metë,
 pop'lli jonë na knon rahmet.
 Djemt e vogjël, qi i kem' lanë n'djep,
 e kqyr Marshalli si me kânë t'vet —
 na i çon n'shkolla e n'fakultet,
 krejt n'detyra Marshalli na i qet.
 Fjált Binaki p'i maron.
 Luftë e madhe po fillon;

topi i madh ç'po murmuron,
 kët Binakin na e varron.
 Ky Binaki n'krah â' pshtetë.
 — O shokë t'mi' nuk jam për dekë,
 s'jam për dekë nuk kam kurgjâ
 pushka e anmikit s'ma ka lanë. —
 S'vanoj pak e jetë po nrron.
 T'madhe briti Shaban Isaki:
 — Eu, ku je, Sali Kastrati?
 Mjeri ú i mjeri na u vra Binaki!
 Ky Salihi na u çue n'kamë,
 sa po munet bé po ban:
 — S'e lâ gjakin pa ja marrë!
 Shumë do shokë ngat p'i qillojnë,
 si rrefta bjeshkës po shkojnë;
 po shkojnë bjeshkës qati shpati,
 kanë zanë pritën rrâj ni mali.
 T'madhe briti Sali Kastrati:
 — Eu, ku je, bre Sejdi Lata?
 Zinjau pritën n'Maje t'Gata!
 Ky Sejdija, djali azgan,
 n'Maje t'Gata pritën jau ka zanë,
 me mashinkë fort nâm po bân,
 shum gjerman-o p'i faron.
 Trim i mirë Sali Kastrati,
 ka zanë pritën rreth ni ahit,
 kah po vinë tenkat e Gjermanit.
 — S'jam ushtar i italijanit,
 po jam ushtar i Marshallit.
 Turr p'i ban tenkës gjermanit,
 turr p'i ban-o, ja ka msy,
 bumën n'tenk-o ja ka shti —
 e mloi tenkën tim' i zi.
 Tim' i zi tenkën p'e mlon,
 kët Salihin p'e varron.
 Ky Salihi shka po bân:
 p'e pshtjell dorën me marhamë,
 me shokë t'vet n'batalon po shkon.
 Rrugës shokve pou kallxon:
 — Partizan't qashtu luftojnë.
 T'katër t'Sværkës kâkan kanë.
 Ky Salihi p'i thotë Shabanit;
 — E morëm hakim e Binakit.
 Kshtu luftojnë ushtart e Marshallit.

Këndoi: Haxhi Gashi, fshati Çupevë, Prekorupë
 Shënoi: Haxhi Krasniqi, Prizren

KËNGA E RESHIT ÇOLLAKUT

Qe tri vjet, o Reshit
në komitet.

Kapidan, o Reshit,
medet, medet!

Lufton, Reshit, me Italjan
dhe gjerman.

Kapidan, o Reshit,
medet, medet!

Ju hodhe tanksës, o Reshit,
si trim me fletë.

Kapidan, o Reshit,
medet, medet!

Ka ardhë nënëja, o Reshit
e s'të gjet.

Kapidan, o Reshit
medet, medet!

Të njofti në sahat
e n'qostek.

Kapidan, o Reshit
medet, medet!

Këndoi: Shefqet Kishta, fshati Ladolishtë, Strugë
Shënoi: Rahmi Tuda, Strugë

ME SHKUE DRAZHËN NË BJESHK-O M'E ZANË

... E-e-e, fati jonë, bre, Tita qi â' kanë!

Merr ni letër shoku p'e maron,
ani Drazhë Mihajlit në mal-o ja çon:

— Veç me neve, more Drazhë, ja ban —

hajde shkruēju, ani, partizan,

'kupatorin pej toke ta çojmë,

vênin tonë, o Drazhë, na ta shlirojmë!

Gjith ni vlla, pra, sot po domë me kanë,

nuk dajmë fé e nuk dajm-o naci,

tanë do t'bahem-o ni grusht vllazni

serbë, shqiptar -o edhe malazi'.

Drazhë Mihajli: — O Tito, — i ka thanë —

kurr me ty unë, tybe, s'kam me kanë,

as me shqiptarë vlla, — tha —, s'muj me u ba,

kurr zullumin-o s'kam me jau nalë!

Drazhë Mihajli Titos i ka thanë:

— Mos t'ish kanë Drenica e Rugova,

me shingjergj-o pat me m'pritë Kosova.

Shoku Tito me pa çka po ban —
 komunistav' haber u ka dhanë:
 — Përmas Drazhës me u çkepë të tanë!
 Komunistat malev' çkepë janë kanë,
 batalonat Drazhës ja shkatrojnë,
 'kupatorin pej toke p'e çojnë.
 Vetëm Drazha metën kâka kanë.
 Radistacionin me veti e ka marrë,
 për Lllondon ai Drazha qi p'e lshon,
 me Lllondon zuni e llaf po ban:
 — Qitma knena, — tha, — ni batalon!
 Komunistat vën s'po donë me m'lanë.
 Kam ba bé teslim unë s'kam m'u ba.
 — Ni sahat, Drazhë, myhlet me na dhanë,
 se ta bina, — po i thonë, — ni ballon,
 komunistat kurr-o s'kanë me t'zanë.
 Kem' me t'vunun, domë me t'pru n'kit anë
 edhe grada t'mdha kem-o me t'dhanë.
 Shoku Tito ma i mëçëm â' kanë —
 lidhjen çelë n'at vën ai e ka lanë,
 lidhjen e Drazhës ai ja paska zanë.
 Oficerve haber u ka dhanë:
 — Oficera, gati me u ba,
 tanë me kryqa tevdil me u ba,
 me aroplan, pra, inglizçe me kanë
 me shkue Drazhën në bjeshk-o m'e zanë,
 se po ik ai, po na del n'at anë!
 Shum zullum-o në popull ka ba.
 Oficerat kâkan çue në kamë,
 tanë n'ballon-o hi qi kâkan kanë,
 t'Inglizit kryqat i kanë marrë.
 Zu ballona e po fluturon.
 Përmi bjeshkë ballona kur po shkon,
 me signalla vesh, bre, kâkan marrë:
 — Hajde, Drazh-o me hi në ballon!
 Sa me qef ai po hin në ballon.
 Zu ballona e po fluturon.
 Kur janë dalun-o përmi Zemun,
 sytë i çeli Drazha e ka pa —
 brimë, piskamë, mjekrroshi qi p'e ban:
 — Ktu Zemuni, tybe, ka me kanë!
 S'e kam ditun qikjohja qi m'gjanë.
 Shok me Titon, — tha — nuk kam me kanë!
 Zoti t'drejtit gjithmonë ja ka dhanë.
 Kcejshin, Drazhën-o tamruk p'e bajnë,
 n'Beograd-e Drazhën-o p'e çojnë.
 Letërthirrjet n'për popull po i çojnë:
 „Kush do Drazhën-o me ardhë m'e pa,

n'Beograd ai n'grygj të madh me kanë!
 Shum e populli kâka çue në kamë,
 shum pa dorë, o more shum pa kamë,
 shum t'qorruem metun qi janë kanë —
 (koha e luftës at'herë qi â' kanë)
 Drazhë Mihajli n'ta zullum ka ba.
 O, tanë populli aty vojte janë kanë.
 Tâna faktet Drazhës ja lexojnë.
 Tâna Drazha aty po i prenon.
 Brimë, piskamë, po, populli p'e bajnë,
 me shuplaka-e krizëm p'e bajnë
 e po thonë: — Për plum Drazhën m'e lanë.
 A' ardhë koha patare p'e bajnë,
 bajnë patare o Drazhën të zi!
 Na rrnoftë Tita, vllazën, me Parti!
 S'po dán fe, ai, as s'po dan naci,
 serbë, shqiptarë, e more, malazi.
 Drazhë Mihajli te na me pa' mri,
 na kish premun me rob e me thmi,
 kish ba n'neve-o si asht ma zi,
 si u ba n'Bosne edhe n'Shumadi, e-e-e.

Këndoi: Muharrem Gashi, fshati Mramuer, Prishtinë
 Shënuan: Rrustem Berisha e Bajram Krasniqi, Prishtinë

KANGA E MAHMUT LEKIQIT

Kërset pushka, dridhet Vasoviqi.
 Thanë: — Na u vra sot trim Mahmut Lekiqi.*
 Njaj Mahmuti-o një djalë i ri,
 diku n'vjetin katërdhetë e një
 ka marrë lidhje aj-o me Parti
 bashkë me Bllazhin e Malit të Zi . . .
 Shum fashistat dekun i ka lanë,
 me mashinka trimi i ka gri,
 bashkë me Bilin, me vllaun e ti'.
 Kur ka ardh-o katërdhetë e katra,
 e ka thirrun Mahmutin brigada,
 veshë me petka -o të partizanit,
 me ba luft -o hej kundra gjermanit.
 N'Vasoviq -o trimi kur ka hi,
 bataloni e shum shokë të tij
 janë prpjekun -o me Gjermani.
 Tri taborrev' djali na u ka pri.
 Kur ka shkue mbi llogor të fortë,
 aman t'qofshim falë, o i madhi zot!

* Mahmut Lekiqi është vrarë në Bjeshkët e Vasoviqi në Mal të Zi më 1944.

Kërset pushka, besa, kërset topi,
 shum ushtarët i ka lanë për tokë.
 Mitrolozat vishin për hava.
 Shum do plume Mahmutit i kanë ra,
 dekun n'tokë, hej, djalin e kanë lshue.
 Njaj Mahmuti fjal -e paska çue:
 — Thuni Tuzit mos me kja për mue!
 Kam dhanë jetën, besa, tuj luftue,
 kam dhanë jetën, besa, për liri.
 Rrnoftë Marshalli -o me gjith Parti!
 Rrnoftë e qoft -o kjo Jugosllavi
 qi po lulzon sot -o përseri!
 Shka ka thanë Bllazhi Jovanoviqi:
 — Njiksi djalit nuk lin' ma Deçiçi
 Si Mahmuti -o ,trim Lekiqi.
 Qyr Partija n'Tuz çka ka punue —
 emnin shkollës Mahmut ia ka vue,
 Emni i ti -o kurr mos m'u harrue.
 Njikët kangë qi une po e knoj,
 asht e drejtë Mahmuti me kenë heroj.

Këndoi: Pjetër Mark Mirdita, fshati Shtoj, Ulqin
 Shënoi: Bahri Brisku, Ulqin

KANGA E REMZI MAHMUTIT

Dita e premtë tue lind dielli,
 tym e flakë ishte ba qielli,
 bjeshke e male, shkrepse pylli,
 pushkë e bombe gjëmonte mali
 ç'prej Kërçove e Gostivari.
 Milicia* me fashista
 po luftojnë me komunista.
 Luftojnë trimat n'ato shkrepse
 me disa shokë si shqipe t'lehta —
 për liri s'u dhimbet jeta.
 E bajnë vdekjen si me le
 për liri e për atdhe.
 Mitralozi knon si goja e bilbilit;
 qan policia e Musolinit.
 Del Remzi Mahmuti n'maje t'malit,
 trim besnik-o, bashi i djalit,
 i ra plumbi për medis t'ballit.
 At' herë thotë: — Rroftë Partia Komuniste!
 Poshtë tradhtar'rt, veglat fashiste!

Këndoi Ali Osmani, fshati StaroJan, Gostivar
 Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

* Milicia fashiste ose këmishazezët.

KANGA E NIKË GILËS

Kur gjermani u nis me shkua,
 fushë e male i pat zaptua,
 s'lente popllin rrúgs me shkua.
 Shum shqiptarë në kamë janë çua,
 në brigada janë bashkua,
 n'Trobojin na kishin dalë.
 Jâu Nikë Gila po u çon fjalë:
 — Ju brigada me u nalua,
 me gjerman duem me luftua,
 Hotin vetë duem m'e lirua.
 Jâu Nikë Gila trim drâkua,
 shum do Hotin i ka bashkua,
 me Lucë Gjonin janë kuvenua.
 Jâu Nukë Gila çka ka thanë:
 — Me luftua duem me gjermanë.
 Aman zot, në kamë janë çua,
 thua se toka u coptua!
 Jâu Nikë Gila, trim daji,
 para Hotit i ka pri.
 Kqyr gjermani me turbi;
 e urdhnon ushtrinë e tij:
 — Kemi luftë sot me Malsi!
 Aman zot, të kjoshim falë,
 si u dhez Deçiçi zjarr' —
 janë përpjekë gjermanë e shqiptarë.
 (I) madhi zot se çka me pa —
 top e pushkë kris pa ja da.
 Aman, falë i kjoshim zotit,
 flakë e zjarm pej djelmve t'Hotit,
 prej gjermanit gjyle topit.
 I ra pushka ktij Lucë Gjonit.
 Jâu Nikë Gila 'i farë sokolit,
 po i ban zâ Gjo' Mirash Gjonit:
 — Qitma Lucën prej llogorit!
 Luftoj vetë me ushtarë t'Gjermanit.
 Gjo' Mirashi, djalë i ri,
 n'llogor Lucës i ka hi,
 n'llogor Lucës i ka shkua.
 — Nal, se boll, Lucë, ke luftua!
 A sheh gjaku si t'ka mlua?
 Në shpinë Luc'n e ka garkua
 e prej luft's e ka largua.
 Mas do ditsh ai ka marua.
 Jâu Nikë Gila, trim daji:
 — Bini, bini, shókt e mi,
 ta lirojmë kët Jugosllavi,

ta nerojmë-o kët Malsi,
 ta nerojmë malin e Hotit
 si luftuen të párt e motit —
 nuk janë trëmë prej fláks 'barotit.
 Aman zot, çka me kallxua —
 shum janë vra edhe varrua
 si shqiptarë ashtu gjermanë.
 Kërset pushka n't' katër anë,
 kërset pushka pa pushua,
 shum gjermanë vra e var a.
 Komandanti i Gjermanisë
 (i) ka dhanë urdhën tanë us'risë
 m'u largua çpejt prej Malsisë.
 Hej medet, si na erdh halli,
 kënka çua në kamë shqiptari,
 sidomos ky mali i Hotit;
 s'paskan frigë prej gjylesh topit,
 as për pushkë, as barot t'zi.
 Jâu Nikë Gila me shokë t'tij
 ka nisë luftë me Gjermaní,
 qi zптоi tridhetë kralni,
 qysh n'Ballkan deri n'Rusi.
 Ka folë radja n'gjithë pazar:
 „Jâu Nikë Gila, burrë shqiptar,
 nisi luftën me gjerman.
 Jâu Nikë Gila, burrë daji,
 kur ka kënë ai vetë i ri,
 pat luftua me Turkí;
 me Turkí ai pat luftua,
 besa, mirë ka kënë varrua.
 Jâu Nikë Gila, trim daji:
 — Amanet nipat e mi!
 S'kam lanë djalë as s'kam lanë bi,
 veç kam lanë ni histori —
 Kur kje puna për trimi,
 për m'u knua n'për Malsi,
 n'për Malsi gjithku m'u knua,
 shpinë e Gojçit kam nerua.

Këndoi: Pjetër Mark Mirdita, fshati Shtoj, Ulqin
 Shënoi: Mirash Gojçaj, fshati Skorraç, Hot

DIELLI I BUKUR I RA MALSISË

Dielli i bukur i ra Malsisë
 t'rijt e të rejat janë nisë
 nëpër çetat e ushtrisë
 për çlirimin e Jugosllavisë.

Njizet e gjashtë t'muejit nandor
 janë ngritë nja tre trima malsorë,
 i kanë rrokë armët në dorë,
 luftojnë nëpër shi e borë
 për pushtetin popullor.
 T'rijt e t'rejat janë vllaznue,
 n'katund en'bjeshkë janë tubue,
 një organizatë kanë formue,
 kanë lidhë besë, janë besatue
 për liri e vllazni me luftue.
 Kshtu kanë thanë t'rejat e t'ritë —
 ma nuk jetohet nën Italinë,
 do t'luftojmë na për liri!
 Sa po nis drita me u zbardhue,
 një batalion e kanë formue —
 batalioni krejt me t'ri;
 Ziber Shaqiri don me u pri;
 asht betue në Parti:
 — Do ta zamë gjermanin t'gjallë si komiti!
 Ktij po i thonë Ziber Shaqiri.

Këndoi: Nijazi Ademi, fshati Debresh, Gostivar
 Shënoi: Adem Shehu, Gostivar

KANGA E HAXHI ADEMIT

Partizani kur ka hi,
 djemt e ri i muer n'ushtri
 me luftue me Gjermani,
 m'e lirue çdo njeri.
 Kur ka ardhë katërdhet'e katra,
 e ka thirrë Haxhin brigada,
 veshë me petka t' partizanit,
 me luftue kundra Gjermanit.
 Haxhi Ademi asht çue n'kamë:
 — Lamtumirë, babë, mot'r e nanë!
 Do t'luftojmë na me gjermanë;
 me gjermanë luftë domë me ba;
 Zoti e din a shifna ma.
 — Udha e marë! — baba i ka thanë
 edhe motra me gjithë nanë.
 Po kjan motra fort për vlla:
 — Prite zot me na e gjetë gja,
 dera jonë kishte me u tha!
 E â' nisë i shkreti 'Axi,
 me shum shokë ushtarë të ri.
 N'Sarajevë mrëna kanë hi,
 tuj luftue me Gjermani.

Shum janë vra e shum janë ngri.
 Met i vramë i shkreti 'Axi.
 Çka ka than-o djalë Haxhija:
 — Kur të shkoni, shokë, te shpija,
 bábs e nanës me i kallxue
 se Haxhija ka marue.
 M'i kallxoni t'zezës motër —
 keni metë qyqe në votër.
 Me i thanë babës, motres, náns —
 mâ Haxhija s'vjen n'Garanë,
 ka metë n'luftë -o me gjermanë.
 Masi lufta ka marue,
 djelt e ri tanë janë lirue.
 Njata n'luftë qi kanë pa' pshtue,
 n'shpija t'veta paskan shkue;
 disa djelm erdhen n'Garanë. -
 Fort po kjajshin babë e nanë,
 fort po kjajshin pleqt në votër,
 bashkë me ta e zeza motër.
 Baba nana, motra e 'Axi
 tuj kja rrinë te dera e shpisë,
 kur kanë pa gjint e kojshisë,
 qi kanë kënë shókt e Haxhisë.
 Besa e shpejt erdh lajmi i zi,
 se asht vra i shkreti Haxhi.
 Shka ka thanë Adem Selmani:
 — Për shpi tême â' bâ nami.
 Lot' në tokë náns i kanë ra.
 Fort po kján motra për vlla:
 — Kuku, vlla, çka ke punue,
 deren tonë e ke shkretue,
 na ke lanë nusen fejue,
 na kem' pritë, vlla, me t'martue.
 Çka thotë baba, Dem Selmani:
 — Mirë me plum e martoi gjermani.
 'Shkreta nanë rri tuj vajtue:
 — Na ke thá, na ke vetmue.
 Motër zeza çka ka thanë:
 — I qarrove babë e nanë;
 na i ke tha zemrat e mjera;
 për kta pleq, kur s'del pranvera;
 na i qarrove sytë e ballit;
 na i ke plasë zemrat e mallit;
 na ke mshelë dérn e konakut;
 na ke hjedhë krejt zórrt e barkut.
 Tan Gorana â' çue n'kamë:
 — Me qindrue Adem Selman,
 edhe ju motër e nanë!

'Madhi zot e paska thanë —
 me metë pa djalë babë e naë,
 'shkreta motër me metë pa vlla.
 Tanë Gorana janë tuj kja.
 N'Sarajevë djali ka metë,
 te tanë populli bajnë medet!
 I kish mushë nji zet e shtatë vjet.
 Mas do vjet qi kanë kalue,
 Adem Selmani ka marue,
 gjith për djalë ai tuj mënue
 si ja la hisen shkretnue.
 N'Beligrad ministri i ushtrisë,
 njikti trimit, ktij Haxhisë,
 ja ka nisë nji kujtimore
 dhe kunorën, si deshmore —
 Ka dekë në ballë të ushtrisë,
 ja ka dhanë besën Partisë
 me luftue n'tokë t'Jugosllavisë,
 m'e dhanë jetën për liri,
 me e shporrë kët Gjermaní.
 Po kuvën nana me bi:
 — Duem me shkruë nji histori
 mos t'harrohet i mjeri 'Axhi.
 Po nig-joni shokë e Goran,
 'shkreta motër me gjithë nanë,
 me lot kjajnë sot gra e burra
 edhe miku Muja Sula.
 Nana e motra tuj vajtue
 sa t'jenë gjallë s'kanë m'e harrue.
 — Sa mán zi ti, nanë, për djalë?
 — Unë e shkreta sa t'jem gjallë.
 — Sa mán zi, motër, për vlla?
 — Sa të njomet lisi i thatë.
 — Mos me kja nana e Haxhisë!
 Prej zotit ke fmitë e bisë
 qi të duen si robi i shpisë,
 qi të duen e të hatrojnë,
 bash si nana ty t'afrojnë —
 Muja Sula me gjithë djalë,
 si me kënë Haxhija gjallë.

Këndoi: Pjeter Mark Mirdita, fshati Shtoj, Ulqin
 Shënoi: Bahri Brisku, Ulqin

LUFTA E PRAPASHTICËS

Se n'pranverë, ni ditë gjumani,
 ra n'Tullar, or, allamani.
 Allamani n'Tullar mrrini,

Radovanin shpejt ma thirri.
 Radovanin po ma vetë:
 — Zo ku â 'kufini i vjetër?
 Na jem dalun me shikue
 a ka njerz hala pa dorzue.
 Radovani ish kânë çetnik
 ish çetnik pej Luftës parë,
 shovenist pej klasit t'parë.
 — Na n'kufi nuk mujmë me dalë,
 asht ni popull n'kapuça t'bardhë,
 s'un i then kurrni derzhavë.
 Qaj majori çka paska thanë:
 — A asht larg atje me dalë?
 Radovani paska thanë:
 — Asht ni kodër, thirret Lisica,
 na farojnë ne Prapashtica;
 pak ma naena— Dabisheci,
 digjen flakë teshat për s'veshni.
 Qaj majori i hipi atit
 — Pri! — po i thotë ai Radovanit.
 Vetem dulen te Merçezi
 n'ara ish kanë Asllan Ajeti.
 Ja bán nana pushkën me veti,
 me ta ish kanë Alush Zeneli.
 (I) thrret Asllani nanës 'vet:
 — Bima, nanë, ti, qat manxerkë,
 ni ushtri na ka rrethue.
 Merri kít te shpija me i çue,
 qata rob, nanë, n'mujsh me i pshtue;
 bjer n'katun, nanë, epe haberin,
 kallxov kojshive, — na i ka thanë.
 Fjal't s'vonuen, lufta ka nisë.
 Krisi pushka, mitrolozi,
 po lifton Hasan Fonolli.
 Krisi pushka, na mloi timi,
 po lifton Asman Nuredini.
 Duel Asmani te Nazifi
 aty u hipi gjermanve sipri.
 N'ven u vrajke poruçniku.
 Nja dy pushkë jav paska marrë,
 shokve t'vet jav paska dhanë.
 Krisi pushka, na mloi gjaku,
 po lifton ai Tafë Reçaku.
 Krisi pushka dridhet vapori,
 po lifton Veli Govori.
 Krisi pushka, na mloi timi,
 po lifton Hysen Latifi.
 Krisi pushka përtej prroni,

po lifton Halim Simolli.
 n'anë t'gjeranve kokan vra nizat
 se t'plagosun nuk e dinë as vetë.
 Rrajë ni kersh, rrajë ni prroni
 pej gjeranve u vra majori;
 prej nesh u vra Halim Simolli.
 (U) kthye gjemani, ra n'Mërkojë,
 kit Hitlerin po e lajmron:
 — Se n'paç mënen me liftue,
 fuqi t'mdhaja me na çue.
 Pej Berlioni po vjen haberi
 — Digjni flakë çka t'zatetni njeri!
 Ditë um ditë në krye t'javës
 vijnë gjerman't me tenka xhadës.
 Pej Leskovci vishin kolonat,
 se pej Zllashi, batalonat,
 pej Nisheci tenka e topa
 se n'Merçez nuk po i man toka.
 Kur na duelën te Merçezi,
 ja dhanë flakën Dabisheci,
 Dabisheci, Prapashticës.
 Nishec, Brainë i murën n'robi.
 Na kanë djeg -o na kanë hupë,
 shum do thmi na kanë le n'Rapucë,
 do n'Krilevë, shokë, do n'Marec.
 Miq e dajë kena ba zjaret,
 miq e dajë zjaret kem'marue.
 Për kit luftë qi asht zhvillue,
 Titës n'mal haberi i ka shkue.
 — N'kofsha gjallë, me i lirue,
 shpijat n'pplan kam me jav marue.
 Erdh liria, shokë, në Beograd
 jav maroi shpijat në pplan.

Këndoi: Ismail Nuredini, fshati Prapashticë, Prishtinë
 Shënoi: Anton Berisha, Prishtinë

KANGA E DIN MYRTEZIT

Ishin mledhë ni grup banditë,
 bisedojshin ni rreth m'e qitë:
 — Si ta vrasim naj komunist,
 ja m'e vra naj simpatizer?
 Veç ta bajmë na naj poterë.
 Nja' pej tyne n'kâmë u çue:
 — Rrokni armët n'Svircë me shkue,
 Din Myrtezin m'e rrethue.
 Sântë Dinin na ta zamë,

ka   ma zi na n'të të bëjmë,
 cung n'oborr t'dekun ta lamë,
 n'sabah Svirca le ta gj n !
 Kur po sheh Dini naj bandit,
 nuk po e lshon ai n'të pa qitë;
 iu qorrofshin të dy sytë!
 Pra manxerr n m'e kapë me qitë,
 kurr s'i pshton n'trup pa ja ngjitë.
 Njani pej tyne po bërtet:
 — A je n'm n ti, çka po flet?
 Kurr me Dinin kshtu s'na e qet —
 tu kryet pushkën gjith ja gj n,
 zan t t'shkret s ai ja ka,
 me të n'dorë nana e ka ba.
 A u bjen n'm n për kusherinin,
 kusheri e pat Selimin,
 q'i thojshin Selim Haliti
 nizet vetë at'herë i koriti —
 gjithë i noq, një n'v n e myti.
 Shnosh e mirë pat pshtue Selimi;
 ashtu ne na e bani Dini.
 At qyqan nuk e kanë ngue;
 rrok n armët, n'Svircë janë shkue,
 shpij n e Dinit e kanë rrethue.
 Gjysa e n ts ish kanë qillue,
 kishin zanë me u frigue.
 Tu sokaku ishin nalë,
 n rmjet veti b jshin fjalë:
 — Me na nie Dini e me dalë,
 Jabllanica nuk na nalë —
 një për be nuk na lshon gjallë.
 Duhet shpij n me ja kallë,
 me familje ta djegim t'gjallë!
 Ashtu fj lt i paskan lanë.
 Zjarmin shpij s ja kanë dhanë.
 Na i duel flala n't' katër anë.
 E njeu Dini e u çue n'kamë,
 nipit 'vet iu kish ng rmue:
 — ou Zenel, se jem' rrethue,
 rob e thmi pej gjumi me i çue,
 mos m'i le n'gjum m'u trenue!
 Mu m'duhet me luftue,
 s'muj banditve me iu dorzue.
 Briti Neli: — Kuku për mue,
 edhe 'i pushkë t'na kish qillue,
malli ynë s'e kish pague!
 Nehi hini thmin  me i çue;
 Dini bum n e ka dredhue,

Për dritare n'oborr e ka gjue.
 Tim e flakë oborri bâ ish kânë;
 për mas saj Dini po shkon,
 i dha zor n'oborr ka dalë.
 Skaj oborri e kish ni dardhë;
 zen pusí ai përmas saj,
 Zjarm manxerrës po m'i jep.
 Ni bandit ai kur e gjet,
 n'kupë të qillës po pisket:
 — Oj manxerre, ta hangsha dypçekun,
 për natë t'sontit ma pshtove shpirtin!
 Ç'po tingllon ta puthsha thumin,
 tânë katunit ja nxorre gjumin!
 Vërtetë shpija m'u ka djegë;
 sa për shpi unë s'e kam dert.
 Rrnoftë Partija me Komitet,
 rrnoftë shok Tita me pushtét,
 rrnoftë rinija e poplli krejt!
 Me familje unë kofsha vetë,
 mall e shpi i baj apet.

Këndoi: Ismail Doda, fshati Svircë, Kamenicë
 Shënoi: Shpresa Krasniqi-Doda, Prizren

ALI MEHMET PLAKI

Ali Mehmet Plaki*
 tet'dhjetë vjet i ka.
 Tre djem i ka pasë —
 sot s'e ka asnjâ.
 Dy i diqen te shpia,
 (plaki bani gajret),
 njâ e çoi ushtar,
 pa kurrnjâ ai met.
 Te dera u nda,
 i tha: — Rruga e marë,
 Hazir, banu trim i fortë,
 partizan shqiptar!
 Djali ju përgjegj
 babës me këto fjalë:
 — Me dishirë po shkoj ushtar,
 po na thret Partia.
 Për pa derdhun gjak
 s'fitohet liria.
 Prej djalit u ndava
 e ma kurr s'u pamë.

* Ali Mehmet Plaki, fshatar nga Gjurgjeviku i Komunës së Klinës.

Masi ke kohë lufte
 e s'mujti më më shkruë,
 vetëm shok't e ti
 shka më kanë tregue:
 „Tej kah Sarajeva
 s'bashku jena shkue,
 n'bjeshkë, te Stena e Kuqe,
 shum kena liftue;
 aty me gjermanë
 shumë jena damtue.
 Aty me shumë shokë
 Haziri â' vra
 edhe na me të
 mâ kurr s'jena pa.”
 Nuk m'u ka dhimtë djali,
 qi u vra pë liri.
 Kaluen nizat e pesë vjet,
 vorrin s'po ia di.
 Gjithë dëshmor've t'ramë
 lavdim pa dallim;
 njashtu, me shumë mall
 edhe birit tim.

Hartoi: Demë Berisha, fshati Gjurgjeviku 1 Madh, Prekorupë

KANGA E TONIT JUNKOVIQ

Pa nigoni, shokë e miq,
 kanga e Tonit Junkoviq.
 Kur i mushi nëntmdhetë vjet,
 e ka thirëë exheli i vet.
 Por i mjerë konaku i ti',
 qi u buer djalë i ri.
 S'ka me le ma asi djalit,
 njashtu i zhgohtë si zogu i malit.
 Shum duroi-e djali i ri
 e pa hangër e pa pi;
 zhvishë e z bathë e pa opanga,
 shum luthtoi Toni si zana.
 Qysh kanë ken-e në Tivar
 e pat thanë nji komesar:
 — Du'm me t'vu për desetar.
 Kur i erdh' pokret me shkue,
 hiç nuk dinë ka kanë me shkue.
 Sollën kryet ka Rumija.
 — A do t'vimë donjerë te shpija?
 Kur kaluen në Nikshiq,
 kërkojnë Tonin Junkoviq

e p'u thot-e poruçniku:
 — Qe njetje gjinet ënmiku.
 Mos t'i lamë asnji me ikë,
 por t'i vrasëm kta çetnikë!
 Kur u nis Toni i shkretë,
 mitrolezin kapi vetë,
 u nisën brinjës përpjetë
 nëpër borë në një mal t'shkretë.
 Hiç nuk dinë se ku kanë tretë,
 e po i thotë një shoq i ti:
 — Si po bâhet nuk po di,
 por një kjoshim na jet' g-jatë,
 na te shpija do t'shkojmë prap.
 Dy -tre hap' q'i kanë kalue,
 çetniku i ka rrathue.
 — Njetash, burra, me qinrue!
 Mitrolezin çoi n'hava;
 përmjedis buma i ra,
 s'e la hiç-e me qinrue.
 Mitrolezi ish rrenue.
 Ma ka lân-e paksa gjallë.
 — Ju, shokë, ma bâni hallall!
 Pa nigo, more kushri,*
 ti, ishalla, tash shkon n'shpi!
 Te shpija kur ke me shkue,
 Kanë me t'pvetë gjin-ja për me.
 T'lutem nan's mos me i kallxue!
 Kur e pa-e komesari:
 — Pas m'është bjerrë-tha-desetari!
 Kyj ka kjenë në çetë ma i pari.
 Shkoi haberi si vetima.
 Po m'e ditë se sa kje dhima!
 Gjithka' kishte itibar;
 ish i zhgohtë e dyzenqar.
 Kush e ka njohtë njëkët djalë,
 përgjithmonë bënjae hallâll!

Këndoi: Anton Tagaj, fshati Ljare, Shestan
 Shënoi: Fran-Zef Jankaj, Triesh

DËSHMORËT E ULQINIT

Marshall Titja po ni trim dai,
 i ka bashkue do djelmosha t'ri
 me ba luft-o he me Gjermani.
 Ka marrë Titja djem-o pri' çdo vënit;

* Ndoc Zef Junkoviçi, poashtu nga Ljarja (Shestan), në krah të të cilit Toni ka vdekur.

pri' An's Malit edhe prej Ulqinit.
 Kur kanë hi po mrëna në Sërbi
 janë përpjek-o e me Gjermani.
 Kërset topi, e po, tym i zi,
 bombardimet-o bâshin kërdi.
 Tomobilat po shkoshin kadalë,
 malazez-o, sërbë edhe shqiptarë
 po luftojshin, e po, me gjermanë.
 Aman zot, he, çka me ju kallxue:
 mathë e vesh-o porsî kanë qellue,
 të pa la-o e të pa nerrue,
 besa fort-o po janë kënë untue,
 s'ka kalem-o hallet qi jau shkrue,
 s'ka kalem-o, he, as mereqep,
 kanë pasë luft-o, po, kanë pasë gazep.
 Kërset pushka, po-j e partizanit,
 nam po bante, po, topi i gjermanit,
 e lau me gjak-o fushën e mejdanit.
 N'Sarajev-o, po. mrëna kanë hi,
 Marshal Titja përpara u ka pri:
 — Bini, bini, po djelsha t'mi,
 t'përrjashtojm-o po kët Gjermani,
 ta liroj-m-o, he, Jugosllavinë!
 Dapçeviqi, besa, me armi,
 mrënë sokolat, po, të Malit 'Zi.
 Shum janë vramun, po, ma shumë janë gri,
 shumë kanë met-o, po, në dhë pa i shti.
 T'shkretat nana për pa i pa me sy,
 t'mjerat motra-o pa i prekë me dorë!
 Shok't e vet-o po i mlojnë me borë,
 s'kanë pasë vakt-o jo me dhë me i mlue,
 me gjerman-o ishin tuj luftue.
 Se n'Ulqin-o po fjala ka shkue:
 „Shum djel nanash n'luft-o kanë marue”.
 Thonë â vramun djali Nikollë Luca,
 dekun n'tokë, po, e ka lanun pushka.
 Djalë i mir-o, po, me tana pika,
 thonë â vramun, po, njaj Zef Mark Nika.
 Njasaj lufte, po, i raftë rrenimi!
 Thonë â' vramun djali Lukë Martini.
 Paska ra-o po rrfeja pri' zotit,
 thonë â' vra, he, Deda i Pren Locit;
 ke i kush'rini po i Mark Franit' Hotit.
 Po kjan dert-o, besa, njaj Mark Frani,
 i asht vra Deda edhe njaj Nel Mani.
 Të shkretën Sibe mirë e ka tha vera,
 mirë ja mshelkan, po, derën me ferra.
 Shum â vra-e, he, burri pri' burrit,

Prelë Kolë Zefi, po, i Kolë Zef Currit.
 Po i kjan deti edhe po i kjan toka,
 plot me gjak-o, besa, janë mushë gropa.
 Po i kjan toka edhe po i kjan deti,
 Pri' Shënkollit kâka metë Nu' Shtjefni.
 Dridhet mali, besa , gjimon shpati,
 thonë â vra-e he, Tahir Murati,
 djalë shkodran i shkreti kish qellue,
 i kish lan-o po nusen fejue.
 E për djel të ri po â' ba gazepi,
 metë pri' Zogajsh po Nikë Marash Zefi,
 ka metë larg-o pri' malesh t'Nikshiqit,
 djalë i mir-o po derë Gjonoviqit.
 Shum â' vra-o, he. burri pri' burrit,
 Gjuro Markja, hej bre, pri' Mazhurit.
 Tanë kta djem-o i ka marrë gazeta.
 Metë pri' Pist'llit po djali Mark Nreka,
 njaj ka kên-o, hej, pika e sokolit,
 kje i nipi, po, i Gjon Nikollit,
 nanë e motra e babë i ka shkretue,
 tjetër djal-o nuk u ka qellue;
 ka dhanë jetën, besa, tuj luftue,
 Pri' Kollomzet, thonë, â' vra Zef Stjepa;
 besa shum-o, po, i ka marrë deka.
 Njasaj pushke, mor-o, i raftë pika!
 Pri' Kollomzet po â' vra Gjo' Nika.
 Punë ka pas-o, po, topi i gjermanit,
 m'e rrxue Gjonin, po, at farë sokolit.
 Po ja kjam-o, po, hallin ni djalit.
 kti Lekë Gjokës-o pri' Bishtit 'Malit.
 Bishti i Malit o po bajnë medet,
 n'Mirtoric-o Lekë Gjoka ka metë.
 Se shum gjaku, po, â' derdhë pri' njerit,
 Riza Brashnën vran-o pri' Ulqinit.
 E kanë vra, he, diku në Serbi,
 ka lanë gruen, i shkreti, me shum thmi.
 E, hej medet-o, po bante Bratica,
 nana e motra metën kukavica!
 Se në luftë-o, po, â' vra shumkushi,
 pri' Baraticet, po, njaj Zef Petrushi.
 Njasaj lufte, po, i raftë rrenimi!
 Thonë â' vramun, po, Shaban Brahimi,
 e kanë vra-e, po, n'bjeshkë të Nikshiqit,
 djalë i mirë, po, i Pelinkoviqit.
 Po shkon gjaku malit edhe tokës,
 thonë â' vramun Gjon Zefi i Gjokës,
 e kanë vra, he, diku në Serbi,
 tjetrin vlla-o ja kanë vra n'kojshi —

n'shpi të tij-o, po, bajraku i zi.
 Ban medet-o, po, komandant puka,
 vra pri' Krythet po djali Mark Luka.
 Njasaj ushke mor-o i raftë pika!
 Vra pri' Krythet po djali Gjergj Nika.
 Te tanë Salçi, hej, po bajnë medet;
 Luka i Macit po në luftë â' metë.
 Hej medet-o, hej, për robt e vet,
 nuk dinë vorrin, t'shkretit, me ja gjetë,
 â' kënë luft-o, po, â kënë gazep.
 Janë vra djem-o, besa, janë vra burra,
 Pri' Rashtishet, mor, Beqir Tula.
 Beqir Tula, more, trim i trimit,
 pri' Rashtishet po të Vlladimirit.
 Hej medet-o për nanat e veta!
 Metë pri' Amlit djali Marash Gjeka.
 Shka ka than-o, po, Marash Dedë Gjoni:
 — Me granat-o mu m'ka vra gjermani,
 me granat-o gjermani m'ka vra,
 zemrën dysh-o nanës ja ka nda.
 Për kta djelm-o, besa, asht ba nami,
 metë pri' Reçit Kolë Pjetër Shabani.
 Kjani, kjani, mor-o, t'i vajtoni,
 njikta vllazën kurr mos i harroni
 se në luftë, po, i ka vra gjermani.
 Kanë dhanë jetën t' shkretit për liri,
 ni milon-o edhe shtatqin mi,
 m'e liru-o kët Jugosllavi.
 O, rrnoftë Marshalli-e, po, me Parti-o!

Këndoi: Pjetër Mark Mirdita, fshati Shtoj, Ulqin
 Shënoi: Rustem Berisha, Prishtinë

KUSH E QITI KIT ZAKON?

Kush e qiti kit zakon,
 me shkue çikat partizan,
 çikat partizan me shkue?
 A mujnë ato me liftue?
 Shka dinë çikat bumën m'i hjedhë?
 Kujtojn-o se janë tuj tjerrë.
 Shka dinë çikat me qitë n'shej?
 Kujtojnë se janë tuj ênë pëj.
 Shka dinë çikat me mushë pushkën?
 Kujtojnë se janë tu' nisë shpatën.
 Shka dinë çikat me lëftue?
 Kujtojnë se janë tuj gatue.

